

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U000377

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 30-01-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Нестеренко Роман Олександрович

2. Roman Nesterenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0009-0797-3503

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 48007 081 Право

Дата захисту: 03-03-2025

Спеціальність за освітою: Право

Місце роботи здобувача: Державне бюро розслідувань

Код за ЄДРПОУ: 41760289

Місцезнаходження: вул. Панаса Мирного, буд. 28, Київ, 01011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 7600

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571096

Місцезнаходження: пр-т Л. Ландау, 27, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571096

Місцезнаходження: пр-т Л. Ландау, 27, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.85.51

Тема дисертації:

1. Методика розслідування шахрайств з банківськими картками
2. Methods of investigating bank card fraud

Реферат:

1. У дисертації запропоновано нове вирішення наукового завдання, пов'язаного з формуванням методики розслідування шахрайств з банківськими картками. Проаналізовано наукові підходи до формування та реалізації криміналістичної характеристики як невід'ємного елемента методики розслідування шахрайств з банківськими картками. Запропоновано під криміналістичною характеристикою шахрайств з банківськими картками розуміти системний опис закономірних ознак елементів механізму вчинення вказаного різновиду протиправної діяльності, який відіграє орієнтовну роль під час прийняття органом досудового розслідування процесуальних рішень та проведення процесуальних дій у кримінальному провадженні в умовах інформаційного дефіциту. Доведено, що структура криміналістичної характеристики шахрайств з банківськими картками зумовлена передусім особливостями кримінально-правової характеристики вказаного різновиду кримінальних правопорушень і механізмом їх учинення. Аргументовано, що елементами криміналістичної характеристики шахрайств з банківськими картками є: 1) типові способи; 2) час, місце, обстановка та типові сліди; 3) особа злочинця та особа потерпілого. З'ясовано, що шахрайські схеми з

банківськими картками характеризуються великим різноманіттям. Обґрунтовано, що способи вчинення шахрайств з банківськими картками є повноструктурними та містять типові дії з підготовки, безпосереднього вчинення та приховування вказаних кримінальних правопорушень. Констатовано, що обов'язковими та інформативними елементами криміналістичної характеристики є час, місце, обстановка та типові сліди шахрайств з банківськими картками. З'ясовано, що досліджувані кримінальні правопорушення характеризуються широкою географією та охоплюють усі регіони України. Водночас злочинці можуть перебувати фактично за межами України. Встановлено, що час вчинення шахрайств з банківськими картками залежить від конкретної шахрайської схеми та може збігатися з: робочим часом банківських установ, часом зняття коштів з банкоматів, часом здійснення онлайн-покупок, часом оформлення допомоги (соціальної виплати) тощо. Визначено обстановку вчинення шахрайств з банківськими картками. Виокремлено й охарактеризовано типові сліди шахрайств з банківськими картками: 1) матеріальні сліди (мобільні телефони, комп'ютерні системи, ноутбуки, Wi-Fi-роутери, пристрої для скімінгу, банківські картки, документи (як офіційні (документи, які формують банківську справу; виписки (в електронному та паперовому вигляді) про рух грошових коштів по банківським рахункам; інші документи, що містять банківську таємницю та персональні дані особи), так і чорнові записи), грошові кошти, спеціальна література); 2) цифрові сліди (інформація про номери мобільних телефонів, на які підключена послуга смс-інформування про рух грошових коштів по банківських рахунках, IP-адреси, GPS-координати та MAC-адреси, з яких здійснювався вхід у веббанкінг; переписка в месенджерах, соціальних мережах; облікові записи (аккаунти) в соціальних мережах; пости на сторінках в соціальних мережах; відеозаписи (фотознімки) з камер спостереження, зокрема банкоматів тощо); 3) ідеальні сліди (уявні образи в пам'яті жертв шахрайських схем; шахраїв; осіб, поінформованих про окремі обставини вчинення кримінального правопорушення; обізнаних осіб; працівників правоохоронних органів, які виявили та припинили протиправну діяльність шахраїв, тощо). Установлено, що особа злочинця та особа потерпілого є важливими з інформаційного аспекту елементами криміналістичної характеристики шахрайств з банківськими картками, бо їх знання дає змогу своєчасно скорегувати план розслідування, висунути окремі версії та визначити шляхи їх перевірки з урахування прогнозованих варіантів посткримінальної поведінки учасників шахрайських схем. Установлено, що особа злочинця містить дані демографічного характеру, моральні та психологічні властивості. Акцентовано увагу на тому, що потерпілим від шахрайств з банківськими картками може бути як фізична, так і юридична особа, якій цим кримінальним правопорушенням завдано шкоди. Встановлено, що потерпілими юридичними особами від шахрайств з банківськими картками є не тільки банківські установи, а й небанківські фінансові установи, а також оператори поштового зв'язку (Нової пошти, Укрпошти, Meest Express, Delivery Group тощо). Виокремлено й охарактеризовано ознаки фізичної особи, яка є потерпілою від шахрайства з банківськими картками.

2. The thesis proposes a new solution to the scientific problem related to the formation of a methodology for investigating fraud with bank cards. The author has analyzed the scientific approaches to the formation and implementation of forensic characteristics as an integral element of the methodology for investigating bank card fraud. It has been proposed that the criminalistic characterization of bank card fraud should be understood as a systematic description of the regular features of the elements of the mechanism of committing this type of illegal activity, which plays an indicative role in making procedural decisions by the pre-trial investigation body and conducting procedural actions in criminal proceedings in the context of information deficit. The author has shown that the structure of the forensic characterisation of bank card fraud is primarily determined by the peculiarities of the criminal law characterisation of this type of criminal offences and the mechanism of their commission. It has been argued that the elements of the forensic characterisation of bank card fraud are: 1) typical methods; 2) time, place, environment and typical traces; 3) identity of the offender and identity of the victim. It has been established that fraudulent schemes with bank cards are characterised by a great variety. It has been substantiated that the methods of committing bank card fraud are full-structured and include typical actions for preparation, direct commission and concealment of these criminal offences. It has been stated that time, place, environment and typical traces of bank card fraud are mandatory and informative elements of the forensic characteristic. It has

been found that the criminal offences under study are characterised by a wide geography and cover all regions of Ukraine. At the same time, the criminals may actually be located outside Ukraine. The author has established that the time of committing bank card fraud depends on the specific fraudulent scheme and may coincide with: banking hours of banking institutions, time of withdrawal of funds from ATMs, time of online purchases, time of registration of "assistance (social payment)", etc. The situation of committing fraud with bank cards has been determined. The author has identified and characterised typical traces of bank card fraud: 1) material traces (mobile phones, computer systems, laptops, WI-FI routers, skimming devices, bank cards, documents (both official (documents that form the banking file; statements (in electronic and paper form) on the movement of funds in bank accounts; other documents containing banking secrecy and personal data) and draft records), cash, special literature); 2) digital traces (information about mobile phone numbers to which the SMS service of informing about cash flows on bank accounts is connected, IP addresses, GPS coordinates and MAC addresses from which the Web banking was accessed; correspondence in messengers, social networks; accounts in social networks; posts on social networking pages; video recordings (photographs) from surveillance cameras, including ATMs; etc.); 3) ideal traces (mental images in the memory of victims of fraudulent schemes; fraudsters; persons informed about certain circumstances of a criminal offence; knowledgeable persons; law enforcement officers who detected and stopped the illegal activities of fraudsters, etc.) It has been determined that the identity of the perpetrator and the identity of the victim are important elements of the forensic characterization of bank card fraud from the information aspect, since their knowledge allows timely adjusting the investigation plan, putting forward certain versions and determining the ways to verify them, taking into account the predicted options for post-criminal behaviour of participants in fraudulent schemes. The author has established that the personality of a criminal includes demographic data, moral and psychological characteristics. The author has highlighted that a victim of bank card fraud can be both an individual and a legal entity which has suffered damage as a result of this criminal offence. It has been established that legal entities affected by bank card fraud are not only banking institutions, but also non-banking financial institutions and postal operators (Nova Poshta, Ukrposhta, Meest Express, Delivery Group, etc.). The author has identified and characterised the signs of an individual who is a victim of bank card fraud.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Нестеренко Р. О. Теоретичні передумови формування криміналістичної характеристики шахрайств з банківськими картами. Наше право. 2021. № 3. С. 241-247.
- Нестеренко Р. О. Структура криміналістичної характеристики шахрайств з банківськими картами. Право.UA. 2022. № 3. С. 246-251.
- Нестеренко Р. О. Огляд шахрайських схем з банківськими картами. Вісник Кримінологічної асоціації України. 2023. № 2 (29). С. 431-441.
- Нестеренко Р. О. Типові способи шахрайств з банківськими картами. Вісник Кримінологічної асоціації України. 2024. № 1 (31). С. 876-888.
- Нестеренко Р. О. Типові час, місце та обстановка вчинення шахрайств з банківськими картами. Вісник Кримінологічної асоціації України. 2024. № 2 (32). С. 687-698.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Салманов Олексій Валерійович

2. Oleksii V. Salmanov

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9421-5085

Додаткова інформація: ;<https://scholar.google.com.ua/citations?user=hyvGg3YAAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571096

Місцезнаходження: пр-т Л. Ландау, 27, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тетерятник Ганна Костянтинівна

2. Hanna Teteriatnyk

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8321-7912

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеський державний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571570

Місцезнаходження: вул. Успенська, буд. 1, Одеса, 65014, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Спіцина Ганна Олександрівна
2. Hanna O. Spitsyna

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.05**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0001-9131-0642**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Національний науковий центр "Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса" Міністерства юстиції України**Код за ЄДРПОУ:** 02883133**Місцезнаходження:** вул. Золочівська, буд. 8-а, Харків, Харківський р-н., 61177, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство юстиції України**Ідентифікатор ROR:****Рецензенти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Пчеліна Оксана Василівна
2. Oksana V. Pchelina

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.09**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0003-0224-1767**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Харківський національний університет внутрішніх справ**Код за ЄДРПОУ:** 08571096**Місцезнаходження:** пр-т Л. Ландау, 27, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство внутрішніх справ України**Ідентифікатор ROR:****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Абламський Сергій Євгенович
2. Serhii Y. Ablamskyi

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.09**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0003-4716-3985**Додаткова інформація:** <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57210260080>**Повне найменування юридичної особи:** Харківський національний університет внутрішніх справ**Код за ЄДРПОУ:** 08571096

Місцезнаходження: пр-т Л. Ландау, 27, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Щербаковський Михайло Григорович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Щербаковський Михайло Григорович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Невядовський Владислав Олегович

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна